

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING**
Enhet 2

BESLUT
2013-03-25
Meddelat i
Linköping

Mål nr
6344-12

KLAGANDE

Hjelmco Oil AB, 556210-9156
Runskogsvägen 4 B
192 48 Sollentuna

MOTPART

Transportstyrelsen
Luftfartsavdelningen
601 73 Norrköping

ÖVERKLAGAT BESLUT

Transportstyrelsens beslut den 31 augusti 2012, se bilaga 1

SAKEN

Markttjänst på flygplats enligt lagen (2000:150) om markttjänster på flygplatser

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår begäran om att inhämta ett förhandsavgörande från EU-domstolen och avslår även yrkandena om att förpliktiga Transportstyrelsen att utöva viss tillsyn.

Förvaltningsrätten avvisar överklagandet i övrigt.

Dok.Id 110622

Postadress
Box 406
581 04 Linköping

Besöksadress
Brigadgatan 3

Telefon
013-25 10 00
E-post:
forvaltningsratten@linkoping.dom.se

Telefax
013-25 11 40

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00-16:00

YRKANDEN M.M.

Transportstyrelsen beslutade den 31 augusti 2012 att avslå Hjelmco Oil AB:s (Hjelmco Oil) begäran om prövning av Swedavia AB:s (Swedavia) agerande i samband med uppsägning av arrende vid Bromma flygplats. Skälen för beslutet framgår av bilaga 1.

Hjelmco Oil överklagar beslutet och yrkar följande:

- att Swedavia ska åläggas att fortsatt tillhandahålla mark inom flygplatsen till Hjelmco Oil baserat på villkor som är relevanta, objektiva, genomblickbara och icke-diskriminerande,
- att Swedavia ska tillse att väderskyddad hantering i egen hangar kan utföras,
- att Swedavia åläggs att stå för Hjelmco Oil:s omlokaliseringskostnader, om det är nödvändigt med en omdisposition av mark inom flygplatsen.
- att Transportstyrelsen åläggas att generellt utöva tillsyn över flygplatser enligt marktjänstlagen,
- att Transportstyrelsen åläggs att säkerställa att Bromma-förvaltningen följer lagen och dess intentioner,
- att Swedavias ansökan (återtagen efter beslutstillfället) om inskränkningar ska avslås retroaktivt och
- att förvaltningsrätten inhämtar utlåtande från EU-domstolen angående tolkning av rådets direktiv 96/67/EG och lagen (2000:150) om marktjänster på flygplatser.

Transportstyrelsen vidhåller sitt beslut och motsätter sig bifall till yrkandena.

VAD PARTERNA ANFÖRT

Hjelmco Oil

Swedavia är innehavare och förvaltare av infrastrukturen på Bromma flygplats enligt riksdagsbeslut. Hjelmco Oil är nyttjare av infrastrukturen sedan mer än 20 år och har bedrivit egenhantering av marktjänst på Bromma flygplats sedan år 1990, i väderskyddad hangar.

I lagen om marktjänster ingår i definitionen flygplats ett markområde inrättat som exempelvis väderskyddad uppställningsplats i form av hangar. Enligt lagen ska tillträdet till marknaden för marktjänster vara fritt. Genom Swedavias uppsägning av arrende och krav på avflyttning kan egenhantering av marktjänst under väderskyddade betingelser, i hangar, inte utföras. Enligt definition i lagen innebär detta att tillträde inte kan ske till flygplats. Swedavia har inte erbjudit något verksamhetsavtal, inte ens för egenhantering i fri luft, i samband med uppsägningen. Man har också försummat att anvisa gemensamma anläggningar att nyttja för marktjänstens bedrivande. Swedavia uppger i informationsbrev att anledningen till uppsägningen är att bolaget vill frigöra ytor för sin kärnverksamhet.

När Swedavia säger upp arrende och meddelar att det inte finns någon mark för verksamheten, inte aviserar tillträde till gemensamma anläggningar samt meddelar att flygplatsen själv ska disponera marken för egen verksamhet, innebär detta att Hjelmco Oil i praktiken förvägras tillträde.

Swedavia har i november 2011 hos Transportstyrelsen begärt en begränsning av antalet marktjänstoperatörer, vilken även ska avse rätten till egenhantering, på Bromma flygplats. Denna begäran utesluter Hjelmco Oil från verksamheten. Den enda operatören som Swedavia kan välja är den egna verksamheten, som redan idag bedriver tjänsterna på flygplatsen, vilket

leder till en konkurrensbegränsning. Eftersom Swedavia ansökt om begränsning av egenhantering, bör Transportstyrelsen ha både rätt och skyldighet att pröva frågan om rätt att utföra egenhantering under väderskyddade förhållanden, dvs. i hangar. Både i lagen om marktjänster samt i EU-direktiv anges att verksamhet som exempelvis underhåll i hangar är normalt och direktivet anger att under alla omständigheter ska hangar alltid kunna användas.

Hjelmco Oil har även redogjort för driftsoperativa betingelser och skillnader mellan dessa vad gäller affärsflyg och kommersiell tung luftfart, och anfört att Transportstyrelsen borde ha tagit hänsyn till dessa skillnader.

Transportstyrelsen

Av lagen följer att tillhandahållande av en parkeringsplats eller en hangar utgör en marktjänst. Däremot framgår det inte av marktjänstlagen att det är någon rättighet att tilldelas en parkeringsplats eller en hangar. Det följer också av lagens och direktivets syfte att avsikten med bestämmelserna är att öppna upp marknaden för att flera aktörer ska ha möjlighet att konkurrera på flygplatser. För att kunna göra det måste sådana aktörer givetvis få tillträde till flygplatserna och möjlighet att nyttja gemensamma anläggningar. Syftet är dock inte att tvinga flygplatserna att tillhandahålla enskilda aktörer egen mark på flygplatsens område. För sådan uthyrning gäller sedvanliga hyres- och arrenderegler. Leverantörer av marktjänster och användare som utövar egenhantering ska ges tillträde till anläggningar i sådan omfattning och på sådant sätt som är nödvändigt för att de ska kunna tillhandahålla tjänster till tredje man eller utöva egenhantering. Såvitt framkommit har Hjelmco Oil inte nekats tillträde till Bromma flygplats. Det finns inget krav på att luftfartyg ska ha väderskyddad uppställning, utom vid underhåll. Detta kan emellertid utföras på annan plats än Bromma flygplats. Det saknas laglig grund för Transportstyrelsen att ålägga Swedavia att tillhandahålla Hjelmco Oil mark på Bromma flygplats.

Swedavias ansökan om begränsning av antalet leverantörer av marktjänster prövas i ett separat ärende och påverkar inte bedömningen av det förevarande ärendet. I föreskrifter regleras bland annat hur stor del av rörelseutrymmet som ska kunna nyttjas av annan luftfart än regelbunden lufttrafik och seriemässig charter, i första hand affärsflyg. För att affärsflyget ska kunna flyga till och från Bromma och således nyttja rörelseutrymmet, krävs dock inte att dessa har tillgång till hangar på Bromma. Det är inte praktiskt möjligt att alla som flyger på Bromma flygplats har en egen hangar där för att utföra egenhantering.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Swedavias ansökan om inskränkningar

Förvaltningsrättens prövning i målet är begränsad till det som prövats av myndigheten i det överklagade beslutet. Swedavias ansökan om begränsning av marknaden för marktjänster vid Bromma Stockholm flygplats har inte prövats i det överklagade beslutet. Hjelmcö Oil:s yrkande om att ansökan ska avslås retroaktivt kan därför inte prövas inom ramen för detta mål. Yrkandet ska därför avvisas.

Förhandsavgöranden från EU-domstolen

Av artikel 267 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (EUF-fördraget) framgår att när det vid en nationell domstol i en medlemsstat uppkommer frågor om bl.a. giltigheten och tolkningen av rättsakter som beslutats av gemenskapens institutioner får den domstolen, om den anser att ett beslut i frågan är nödvändigt för att döma i saken, begära att EU-domstolen meddelar ett förhandsavgörande.

Förvaltningsrätten finner inte skäl att inhämta ett förhandsavgörande från EU-domstolen angående tolkning av rådets direktiv 96/67/EG. Yrkandet om det ska därför avslås. Förvaltningsrätten bedömer vidare att detta ställningstagande inte bör föranleda vidare kommunicerings- eller utredningsåtgärder i målet.

Transportstyrelsens tillsyn och särskilt över Bromma-förvaltningen

Förvaltningsrätten är inte tillsynsmyndighet över Transportstyrelsen och det finns inte heller bestämmelser som ger domstolen särskilda befogenheter i fråga om en myndighets allmänna arbete. Hjälmco Oil:s yrkanden om att förvaltningsrätten ska ålägga styrelsen att utöva tillsyn över flygplatser enligt marktjänstlagen och att kontrollera Bromma-förvaltningens regelefterlevnad ska därför avslås.

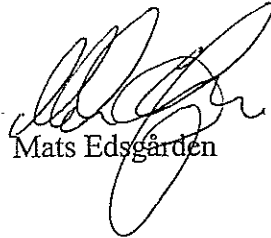
Krav på Swedavia att tillhandahålla mark inom flygplatsen till Hjälmco Oil, att ordna så att väderskyddad hantering i egen hangar kan utföras och att Swedavia ska stå för Hjälmco Oil:s ev. omlokaliseringskostnader

Rätten att överklaga beslut enligt lagen om marktjänster framgår av 24 § den lagen. Enligt den bestämmelsen får Transportstyrelsens eller ledningsenhetens beslut enligt 8–15 och 17 §§, 20 § första och andra styckena och 21 § samt beslut om avgifter enligt 4 § överklagas hos allmän förvaltningsdomstol.

Det beslut av Transportstyrelsen som Hjälmco Oil överklagat måste sägas innebära att styrelsen gjort vissa uttalanden i förhållanden till marktjänstlagen av Swedavias åtgärd att säga upp ett arrendeavtal som Hjälmco Oil har på Bromma flygplats. Styrelsen har också uttalat sig i frågan om lagen innebär en skyldighet att tillhandahålla egenhantering under väderskyddade bestingelser och till hangar. Transportstyrelsens beslut innefattar dock inte någon begränsning av leverantörer av marktjänster eller begränsning

av marknaden för egenhantering. Det är inte heller ett beslut om återkal-
lelse av rätten att utföra marktjänster. Beslutet kan därför inte överklagas
hos allmän förvaltningsdomstol. Hjälmco Oil:s överklaganden i denna del
ska därför avvisas.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 2 (DV3109/1D).

Mats Edsgården

Föredragande har varit Johanna Blom.

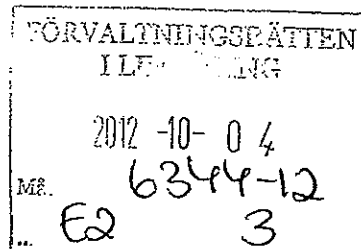

Beslut

Datum
2012-08-31Ert datum
2012-06-18

3

1 (3)

Dnr/Beteckning
TSL 2012-3244Hjelmco Oil AB
Runskogsvägen 4 B
192 48 SollentunaFÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING
Enhet 2INKOM: 2012-10-04
MÅLNR: 6344-12
AKTBIL: 3

Part:
Hjelmco Oil AB
556210-9156
Runskogsvägen 4 B
192 48 Sollentuna

Beslut om marktjänst vid Bromma flygplats

Transportstyrelsens beslut

Transportstyrelsen avslår er begäran om prövning av Swedavias agerande i saniband med uppsägning av arrende vid Bromma Stockholm flygplats.

Redogörelse för ärendet

Hjelmco Oil AB har i en skrivelse som inkom till Transportstyrelsen 25 juni begärt en prövning i fråga om lagen (2000:150) om marktjänster vid flygplats. Företaget har arrenderat mark på Bromma Stockholm flygplats. Swedavia har sagt upp arrendeavtalet. Ni vill att Transportstyrelsen prövar om Swedavia AB genom uppsägning av företagets arrende på Bromma flygplats begränsar er rättighet, enligt lagen om marktjänster, att utföra egenhantering under väderskyddade betingelser och i hangar.

Skäl för beslutet

Transportstyrelsen har enligt lagen (2000:150) om marktjänster vid flygplats endast att pröva begäran om att få begränsa tillträdet till marknaden för marktjänster vid en flygplats, samt att granska intyg angående kravet på strikt uppdelad bokföring vid flygplatser som själva bedriver marktjänster. Transportstyrelsen har alltså inte någon rätt utöver detta att pröva huruvida ett beslut fattat av en flygplats ledningsenhet är förenligt med lagen om marktjänster vid flygplats.

Enligt 3 § i förordning (2008:1300) med instruktion för Transportstyrelsen framgår att Transportstyrelsen har ett uppdrag att ansvara för frågor om konkurrensvillkor och marknadstillträde. Vidare framgår av 12 § i samma förordning att samråd i konkurrensfrågor ska ske med och missförhållanden anmälas till Konkurrensverket.

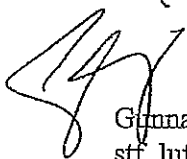
Ni hävdar att Swedavia genom att säga upp arrendeavtalet inte uppfyller lagens krav på möjlighet till egenhantering under väderskyddade betingelser och i hangar. Någon rätt till egenhantering under väderskyddade betingelser och i hangar kan inte härledas till lagen om marktjänster vid flygplats. Av bilagan i lagen framgår att tillhandahållandet av parkeringsplats eller hangar definieras som en marktjänst och därmed omfattas av lagen. Av lagen följer dock ingen skyldighet för flygplatsen att tillhandahålla alla marktjänster, inklusive hangar. Transportstyrelsen ser därför inte heller något skäl att anmäla missförhållande till Konkurrensverket.

Transportstyrelsen avslår därför er begäran om prövning.

Hur man överklagar

Detta beslut kan överklagas. Överklagandet ska vara skriftligt och ni ska ange vilket beslut som överklagas och vilken ändring ni vill ha. Överklagandet ska ställas till Förvaltningsrätten i Linköping men skickas till Transportstyrelsen, Luftfartsavdelningen, 601 73 Norrköping. Överklagandet ska ha kommit till Transportstyrelsen inom 3 veckor från det att ni tog del av detta beslut.

Beslut i detta ärende har fattats av ställföreträdande luftfartsdirektören Gunnar Ljungberg. I den slutliga handläggningen av ärendet deltog juristen Loella Fjällskog och handläggaren Anders Bäckstrand, den senare föredragande.

Gunnar Ljungberg
stf. luftfartsdirektör

Upplysningar

Ni har i er skrivelse påtalat andra skäl till varför ni anser att Swedavia agerat felaktigt. Ni anför att riksintresset och Luftfartstyrelsens beslut den 16 april 2008 (LS 2006-2599) ger er rättigheter och att Luftfartstyrelsens föreskrifter

2008:53 garanterar affärsflyget en sjättedel av flygplatsens rörelser på dagsbasis.

Institutet riksintresse är ett verktyg för att säkra att bl.a. nuvarande och framtida luftfartsverksamhet inte lider påtaglig skada. Sedan 1 april 2010 är Trafikverket ansvarig myndighet för riksintressefrågor. För att identifiera vilka delar som ingår i riksintresset tar Trafikverket fram preciseringar för respektive flygplats. Trafikverket har tagit fram en handledning för precisering av riksintresse, vari Transportstyrelsens tidigare beslutade principer för precisering av riksintresse och influensområden för flygplatser bilagts. Syftet med en riksintresseprecisering är att beskriva riksintressets funktion och förtydliga vad det kan innebära att påtagligt försvåra tillkomsten eller utnyttjandet av anläggningen. Preciseringsen av riksintresset ska bl.a. tjäna som underlag för kommunens fysiska planering (plan- och bygglagen) och tillståndsprövning (miljöbalken) samt för Länsstyrelsens, Trafikverkets och övriga myndigheters handläggning av olika ärenden. För flygplatser är syftet med preciseringen dessutom att tydliggöra flygplatsens influensområden för flygbuller, flyghinder och elektromagnetisk störning på karta. Transportstyrelsens beslut om principer ger inte enskilda näringsidkare några rättigheter i relation till nyttjandet av ett specifikt riksintresse.

När det gäller Luftfartstyrelsens föreskrifter (2008:53) om användning av Stockholm-Bromma Airport och fördelning av trafik mellan Stockholm-Bromma Airport och Stockholm-Arlanda Airport så reglerar 5 § att "*[v]arje dag ska minst en sjättedel av rörelseutrymmet kunna utnyttjas av annan luftfart än regelbunden lufttrafik och seriemässig charter, i första hand affärsflyg.*" Av föreskrifterna framgår tydligt att det endast är rörelseutrymmet som är reglerat. Samtidigt följer av detta att flygplatsen bör lämna sådana förutsättningar på marken så att kvoten kan utnyttjas, t.ex. att parkeringsplatser finns tillgängliga. Av detta följer dock inte en rätt att arrendera mark för att uppföra hangar eller liknande.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten inom tre veckor från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentlig part räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.